

Eva Meijer
Tenger Most

A fordítás alapjául szolgáló kiadás:

Eva Meijer: *Zee Nu*. Cossee, Amsterdam, 2022

Copyright © 2022 Eva Meijer and Uitgeverij Cossee BV,
Amsterdam

Hungarian translation © Réthelyi Orsolya, 2025

Eltartott egy ideig, mire az emberek megértették, mi folyik.

Az első napon tényleg úgy tűnt, mintha nem történt volna semmi: a tenger egyik nap mindig megszébb fut fel a partra, mint a másikon, a védőgátakat pedig épp elég magasra és szélesre építették. A parton sétálók közül egyeseket különös érzés fogott el. De vajon mit éreztek? Mire hazaértek, már el is felejtették az egészet.

A második napon a víz több tengerparti településen már a dűnékig ért. Több fürdővárosi polgármester a Holland Vízügyi Hatóságtól kért szakértőket: aktatáskás férfiak érkeztek, kettesével, méréseket végeztek, majd eltűntek. Egyelőre nem tudtak mit mondani, majd, ha a mérések eredményét kielemezték. Lassacskán, nagyjából a második nap délutánján az emberek elkezdtek beszélgetni a különleges természeti jelenségről – mert így hívták az elején, egy különleges természeti jelenségnek. Scheveningenben egy étterem-tulajdonos lefotózta a partot, és a képet közzétette az interneten, Domburgben egy tengerparti fémkereső szintén. Volt-e már korábban ilyen sokáig dagály? Lehet-e bármi köze a gyakran emlegetett tengerszint-emelkedéshez?

Még nem merültünk el olyan mélyen a történetben, hogy a tenger mozgatórugóit komolyabban vizsgál-

juk, de talán már most hasznos leírni néhány szempontot. A tenger a partról szemlélődő számára végtelesen tűnik. Látható a horizont, de ez változik, ha elmozdulunk, és csak optikai határt jelent. A tenger nem élő, de nem is élettelen, ezt az emberek többsége nem tudja elképzelni, még ha hozzászoktak is a tengerhez mint jelenséghez. A tenger ugyanúgy vízből áll, mint az ember, de nem határolja bőr. Színe és formája a környezetétől függ: a naptól, a felhőktől, a szélről. Az embereket is formálja az időjárás és a táj, de mégsem változnak így együtt a körülöttük zajló mozgással, és ez kiváltképp vonatkozik a hollandokra, akikről ebben a könyvben szó lesz.

A tenger nem gondolkozik, nem érez. Legalábbis nem az emberek számára felismerhető módon, vagyis saját gondolatok és érzések alapján, az embereket ezért szükségszerűen korlátozzák is fizikai létük és képzeleterejük határai. Egy költő e helyütt utalhatna az érzelmek sokszólamú és képlékeny voltára, egy filozófus szükségesnek tarthatná az emberi létezés materiális vetületének hangsúlyozását, de mindez nem hozná őket közelebb a tengerhez. De hagyjuk most ennyiben, ahogy ezt már jeleztük, a tengerről majd később több szó esik.

Amikor a harmadik napon az első fénysugarak az éjszakát félretolták, láthatóvá vált, hogy a tenger már egy kilométernyi sávban hatolt be a partra. Bicikliutak, néhol autóutak is víz alá kerültek. Ráadásul a szél is fújni kezdett, és a 21. század második évtizedének februárja hideg volt más évekhez képest, aznap és a következő napokon is a fagypont körül mozgott a hőmérséklet. A hullámok jókora darabokat tördeltek le a finoman behavazott dűnékből, fakerítéseket sodortak

magukkal, innen-onnan hátrahagyott vagy lopott bicikliket ragadtak el, cölöpöket, falakat, köveket öleltek körbe. Volt, ahol a tengervíz függőlegesen kúszott a magasba a meredek falakon.

A Vízügyi Hatóság aznap reggel fél tízkor minden tengerparti tartományba alkalmazottakat küldött a helyzet feltérképezésére. Nagyjából ugyanebben az időpontban kezdték el riasztani a tűzoltóságot: a hullámok által már-már elsodort halsütő bódéhoz, egy idős férfi megmentésére, aki az odaúton még áttekert az emelkedő vízen, de visszafelé, az erős sodrás miatt egy padra kényszerült kapaszkodni a telefonjával, amit szerencsére a zsebében hordott, egy csapat borzas skót-felföldi szarvasmarhához, ezek a dűne leg-tetejére húzódtak fel a víz elől, amely végül ott zárta körül őket.

A városlakók tömegei mindeközben kimentek a tengerpartra, fényképeiket Facebookon, Twitteren és Instagramon osztották meg a világgal. #áradás #szökőár #vízszintemelkedés #klímaváltozás #időjárás #meteorológia #fakenews #kormány #libsilobi #miafrancvanmár? Kiküldték az első újságírókat, hideg van, vegyél meleg kabátot.

Tízkor Hága polgármestere, aki a szokásokhoz híven a liberális-konzervatív VVD-ből érkezett posztjára, felhívta az Infrastrukturális és Vízügyi Minisztériumot.

A miniszterrel szeretnék beszélni.

Miről lenne szó?

A tengerről.

Mi van a tengerrel?

Megszűnt az apály.

Ez inkább tudományos kérdésnek tűnik, nem?

Fennáll az esély, hogy elárasztja a várost.

De uram, ez a helyzet csak nem fog egyik pillanatról a másikra előállni?

Minimalizálni kell a kockázatokat.

Utánakérdezek.

Egy Beatles-szám zenéje szavak nélkül, régen liftzenének hívták az ilyesmit. A polgármester az asztalra tette a kagylót, és felállt, hogy kinézzen az ablakon. A téren a járókelők gyorsan haladtak előre, kabátjukba burkolódzva, galambokra emlékeztették, talán a felhúzott vállak miatt. Belegondolni is rossz, mondta fennhangon. Hogy mindez víz alá kerül. Visszagondolt egy dokumentumfilmre arról, hogy Hollandia kevésbé biztonságos, mint ahogy azt a helyiek elképzelik.

A miniszter bejelentkezett a vonal túlsó végén. A polgármester és a miniszter elég jó viszonyban voltak ahhoz, hogy keresztnevükön szólítsák egymást.

Jan, van itt egy probléma.

Már dolgoznak rajta az embereim. Egész Hollandiát érinti. Épp az előbb beszéltem belga kollégámmal, ott egyelőre nincs semmi baj, persze lehet, hogy csak nem tűnt még fel nekik. A tudósok ritka árapályjelenségre gyanakodnak, a földkéreg mozgásai vagy mik okozzák. De semmi kétség, hogy majd magától visszaáll az apály is. A kivárás most a stratégia, meg kell őrizni a nyugalmat.

A polgármester bólintott. Kivárjuk. A beszélgetés után megint az ablakhoz lépett. A térre nedves hópelyhek hullottak, az utcai világítás már égett.

MAGVETŐ
KÖNYVKIADÓ ÉS KERESKEDELMI KFT.
www.magveto.hu
www.facebook.com/magveto
magveto.kiado@lira.hu
Felelős kiadó Dávid Anna

Nyomta és kötötte az Alföldi Nyomda Zrt., 2025-ben
Felelős vezető György Géza vezérigazgató

Kontrollszerkesztő Wekerle Szabolcs
Felelős szerkesztő Turi Tímea
Kézirat-előkészítő Balogh Emerencia
Korrektor Molnár Eszter Edina
Műszaki vezető Takács Klári
A borítót Farkas Anna,
a könyvet Pintér József tervezte
Kiadványszám 9345
Plantin betűtípusból szedve
ISBN 978-963-14-4629-6